

Les Partitures del Wannsee

A. Tàpies Barba

En la soledat infinita de la riba, sota un cel terbolenc, quina delícia contemplar un desert d'aigua sense límits.

Heinrich von Kleist

En un sol instant s'acumulen totes les hores de l'alegria i del dolor —obscuritat prenyada de llum, somni impenetrable de l'existència, memòria inesborrable del cor— com si en acomiadar-se, la vida busqués consol en el més mínim moviment, en el color més pur, en el so més clar i en el perfum més subtil. Aigua degotant en l'aigua, multiplicació d'imatges i de sentiments al caire del temps. La figura de l'home es reflecteix en la superfície nua del mirall però els seus sentits, ebris de tanta complaença, no saben reconèixer aquell que els ha de governar. Aigua, música, roca: melodia suspesa en el temps, centre i dispersió de la imatge, anvers i revers del pensament.

Les ones del llac van repetint el seu murmuri d'argent en arribar a la riba pedregosa. Heinrich mira Henriette, la seva cabellera rossa esbullada per l'aire fred del matí, l'esguard profund i melangiós, el rostre pàl·lid i cansat que contrasta amb la pregona foscor de l'avetosa que s'alça al seu darrere. Heinrich escolta la remor del vent que frega la capçada dels arbres i el lleu cruixit de la seda del vestit de Henriette, que espurneja sota els raigs del sol. Ara ja no té por, però els dits li tremolen en fregar el metall glaçat de l'arma, i per uns instants es pregunta, encara, el perquè d'aquell escalf obstinat i persistent del cos. Al seu entorn, però, la fredor i la tristesa semblen transmutar-se en una joia que s'estén amb la brisa,

com el perfum delicat dels boscos i les praderies. Henriette, que l'acompanya com una figura de gebre, l'esguarda ara també amb un somriure lleu als llavis. Quan el sol s'amaga per uns instants darrere d'un núvol, sona un tret i un grup de corbs alcen el vol i passen gairebé a frec de les aigües tranquil·les del Wansee. Després giren, amb les ales esteses, i tornen a la riba. Quan retruny el segon tret ja no semblen immutar-se i s'allunyen per l'herba espessa amb caminar maldestre. A la riba del Wansee resten els cossos estesos de Heinrich i Henriette, l'un al costat de l'altre, l'un fonent-se en la memòria de l'altre. Després de l'estrèpit de la pólvora tot ha retornat al mateix ritme compassat: les ones colpejant una i altra vegada la riba, el murmuri del vent vinclant el brancatge dels arbres, el grall ronc dels corbs en la distància.

La por omple l'estança de la ment i la seva flama deixa un traç ardent al llenç immaculat del somni. Por: vivència esplèndida i terrible. Sentiment confús que, com una aurora, allarga la seva mà argentada cap a la foscor absoluta de la nit. Por: paraula sagrada, epifania que il·lumina el camí terrible de la solitud. Tota experiència extrema aboca al silenci: contradicció aparent entre el dir i el no dir, entre el fer i el no fer. Alternativa terrible i esplèndida. Paradoxa, però, només aparent: avançar en la immobilitat, escoltar la veu del silenci. En aquesta terra fèrtil és on arrela la por de l'home que es veu abocat al límit. Acostar-se al límit és sempre terrible. Anar més enllà, però, és un risc que cal córrer. Després, quan s'ha arribat a la màxima tensió, la llum unifica les parts al gresol del pensament i tot pren un to daurat que canvia buidor per plenitud. Parlar de la por, doncs, és també parlar de la llum: transmigració definitiva dels sentits al món de l'oblit, esfondrament de la raó als avencs més profunds de l'esperit, retrobament joios del centre en el curs sinuós de la vida.